

Cooperació catalana

Juliol 2018

Any 39è

PVP 3,00 €

Fundació
ROCA GALÈS
CATALUNYA

Llegeix la revista mensual del cooperativisme català — rocagales.cat

Llibertat d'expressió

Pàg. 7

CoopHalal,
l'economia islàmica
i els seus valors ètics.

Pàg. 10

David Algarra,
cal definir què entenem
per públic i per privat.

Pàg. 13

DiadaCoop,
societats sostenibles
gràcies a la cooperació.

Pàg. 19

*Referent
Cooperatiu Català en
Prevenió de Riscos
Laborals*

*Nou servei
Vigilància
de la Salut*

*Totes les especialitats
preventives.
A tot Catalunya*

SePrA
servei de prevenció

www.sepra.cat

T. 93 457 41 45
Trinxant 98-100, 08026 Barcelona sepra@sepra.es

Servei de Prevenció Aliè acreditat en totes les especialitats (SP-063-B)

Assessorament i gestió integral especialitzada en
**COOPERATIVES, FUNDACIONS
i ENTITATS NO LUCRATIVES**

- Comptabilitat, aplicació Pla Comptable, seccions, tancament, Comptes Anuals.
- Obligacions tributàries, Declaracions periòdiques, Impost Societats, Requeriments, Inspeccions, etc.
- Nòmines, Seguretat social, problemàtica laboral, sancions, acomiadaments, etc.
- Temes socials, Assemblees, seccions, constitució i canvis en òrgans d'administració, mediació en situacions conflictives, etc.
- Temes jurídics, contractes, adaptació estatuts, revisió de la gestió tributària, regularització Registres: Cooperatives, Propietat, etc.

PROTECCIÓ DE DADES, Document de Seguretat, inscripció Agència Protecció de Dades

ASSIGEM Serveis Empresarials, SccL
Girona, 38, 1r 2a - 08010 Barcelona
Tel. 932 652 285 - Fax 932 325 613

www.cronda.coop

**1 de cada 4 catalans i catalanes de més
de 16 anys treballa, compra o participa
en una cooperativa**

**Al Col·lectiu Ronda apostem perquè
el centre de l'economia siguem les persones**

Al servei de les cooperatives i l'economia social

Assessorament, gestió i suport a l'administració d'empreses cooperatives,
fundacions i organitzacions sense ànim de lucre en l'àmbit laboral, comptable,
fiscal, econòmic i de consultoria especialitzada

ASSESSORAMENT JURÍDIC COMPROMÈS

 Col·lectiu Ronda

Segueix-nos a les xarxes

@rocagales

/FundacioRocaGales.5

rocagales.cat

Editora: Fundació Roca Galès

Redacció i administració:

Aragó, 281, 1r 1a 08009 Barcelona
Tel. 93 215 48 70 - cc@rocagales.cat
www.rocagales.cat

Coordinació: Agnès Giner.

Consell assessor: Miquel Corna, Enric Dalmau, Agnès Giner, Carla Liébana, M. Lluïsa Navarro, Xavi Palos, Montse Pallarés, Jordi París, Joseba Polanco, Ricard Pedreira, Esteve Puigferrat i Olga Ruiz.

Els autors són responsables dels articles signats. Ni la direcció de la revista ni els editors comparteixen per força les opinions que puguin reflectir els textos aquí inscrits

Foto portada: Jaume Gil.

Disseny, maquetació i impressió:

L'Apòstrof, SCCL, i Cevagraf, SCCL.

Dipòsit legal B-22.823/80

ISSN 1133-8415.

Aquesta revista ha estat impresa en paper ecològic.

 Generalitat de Catalunya

Sumari

04

TORNAVEU

Oriol Romances Vidal.

05

EDITORIAL

Sobirania econòmica
materialitzar la República.

06

NOTICIARI.

Agnès Giner.

09

COOPERATIVES DE CATALUNYA

Articulem l'economia social a Catalunya.
Confederació de Cooperatives de Catalunya.

10

LES NOSTRES COOPERATIVES

CoopHalal.
Pep Valenzuela.

13

L'ENTREVISTA

David Algarra.
Montse Pallarés.

16

ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA

El retorn dels feixismes?
Jordi Estivill

19

DIADACOOP

96a. Diada Internacional
de les Cooperatives de l'ACI.

22

MEMÒRIA SOCIAL 2017

24

SALUT COOPERATIVA

Fisioteràpia de l'endometriosis.
Laia Ariño.

25

RESSENYA

'Gent de vidre' als emprius
del cooperativisme.
Josep Edo

27

RETALLS

Agnès Giner.

Un parell de preguntes (que són tres) a:

Oriol Romances Vidal

(Cornellà de Llobregat, 1947), president de la Fundació Acció Solidària Contra l'Atur

Històricament, **la nostra Fundació sempre ha donat suport al cooperativisme**, tant perquè és una alternativa al sistema actual com per la implicació de les persones que formen part del cooperativisme.

No em convenç del cooperativisme, el mal ús que en poden fer algunes persones desaprensives per enredar altres persones amb ganes de fer cooperativisme.

He sentit parlar de cooperativisme

des de molt petit, el meu avi ja me'n parlava, perquè va ser un dels fundadors de la Cooperativa Vidriera de Cornellà.

Sobirania econòmica, materialitzar la República

El 14 d'abril, a La Lleialtat Santsenca, se celebrà el primer Laboratori Republicà d'Economia, per pensar el model econòmic de la República catalana. Per Jordi Garcia Jané, ponent i patró de la Fundació, el model econòmic republicà s'ha d'orientar al bé comú amb una *economia plural transformadora*: equitativa, sostenible, democràtica i autocentrada; que combini economia productiva i reproductiva, equilibri formes de propietat, intercanvi amb recursos monetaris, i sense, i que sigui regulada amb planificació participativa i formes de reciprocitat. Per Jané, cal garantir els mitjans d'existència de tothom, transformar el model productiu i democratitzar l'economia: amb participació dels treballadors en empreses, cogestió i disseny dels serveis públics de la mà de les usuàries i participació popular en els pressupostos públics.

Joan Manuel Busqueta, membre de Ponent Coopera; Ana Muñoz, jurista de Coòpolis, i Jesús Carrión, soci del Col·lectiu Ronda, defensen mesures com la renda bàsica universal, la democratització feminista de les cures o el control social de les multinacionals. La sociòloga Iolanda Fresnillo es refereix al deute il·legítim i al seu impagament, mentre l'economista Eulàlia Reguant planteja un sistema financer català amb banca pública i finances ètiques i solidàries. El regidor d'Hisenda de Badalona, José Tèllez, proposa una generació de polítiques fiscals municipalistes que no depenguin del cicle immobiliari. Mireia Herrera, de la Intersindical Alternativa, alerta de la precarització 2.0 de l'economia col·laborativa capitalista i proposa sindicalisme i cooperativisme de plataforma. Per Annaïs Sastre, de CoopCamp, la sobirania alimentària és central per a la sobirania econòmica. Per Jordi Estivill, de la Xarxa d'Economia Solidària (XES), primer cal que el Parlament elabori i implementi una Llei d'economia social i solidària; segon, consolidar els ateneus cooperatius, eines publicocooperatives d'enfortiment socioeconòmic local; tercer, aplicar i avaluar les Mesures de democràcia econòmica local, i quart, desplegar l'estratègia d'economia republicana amb institucions, organitzacions populars, cooperativisme i comitès de defensa de la república.

Saludem una agenda econòmica on el cooperativisme i l'economia social i solidària (ESS) ha de jugar un paper important. La Xarxa d'Economia Solidària, que dedica la propera Fira d'Economia Solidària de Catalunya (FESC) a les sobiraniaes, i el Consell Rector de la Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya, que vol "cooperativitzar la societat", en són eines rellevants. I al nou Govern: ens oferim per treballar-hi mesures d'economia republicana. Sense sobirania econòmica no hi ha sobirania política.

Foto: primer Laboratori Republicà d'Economia (LCI).

JORNADA TRANSFORMEM L'ECONOMIA PER CONSTRUIR REPÚBLICA A LA 50 UNIVERSITAT CATALANA D'ESTIU DE PRADA

Amb el subtítol de «Cap a un model econòmic de justícia social i plena sobirania», organitzada per la Fundació Roca Galès, tindrà lloc el dissabte 18 d'agost al matí a la Universitat Catalana d'Estiu (UCE), a Prada de Conflent. La Jornada s'emmarca en la celebració de la 50 edició de la Universitat Catalana d'Estiu de Prada que celebren aquest 2018 sota el lema de «I, tanmateix, la remor persisteix».

«Transformem l'economia per construir República» pretén fer un dibuix dels diferents vessants que configuren una economia sobirana i republicana: estructura econòmica, sectors estratègics, economia feminista, sobirania financera, economia social i solidària, serveis públics, sobirania alimentària, fiscalitat i polítiques redistributives, el paper dels i les treballadores, reconversió ecològica de l'economia.

“No hi ha sobirania política, sense sobirania econòmica, i no tindrem ni una cosa ni l'altra si no esbossen quin model econòmic volem per al nou país i no comencem a construir-lo ja des d'ara”, exposa

Jordi Garcia, soci de la cooperativa L'Apòstrof i patró de la Fundació Roca Galès.

El mateix dissabte 18 d'agost a la tarda en el tendal de la UCE, tindrà lloc la **Presentació dels Premis ARACOOOP** que promouen l'anàlisi i la recerca vinculada en l'àmbit de l'economia social, cooperativa i del tercer sector en el món universitari.

Els premis es destinen a alumnes que hagin realitzat el seu treball final de grau, treball de final de màster o de postgrau l'any acadèmic 2017-18 en alguna institució acadèmica catalana. La dotació màxima a la qual poden aspirar els participants és de 1.200 euros, acompanyats de serveis i productes del mercat social valorats en 300 euros.

HOMENATGE A JOAN PEIRÓ AL 76 ANYS DEL SEU AFUSELLAMENT

Com cada any, el 24 de juliol, data de l'afusellament de Joan Peiró, tindrà lloc l'homenatge al Cementiri dels Caputxins de Mataró. Amb un format semblant als anys anteriors, la historiadora Margarida Colomer farà una glosa, posteriorment es llegiran textos de Joan Peiró, diferents dels anys anteriors, i també es farà una presentació de tots els afusellats en veus de persones que els representaran. Tancaran l'acte les salves i els discursos de David Bote, alcalde de Mataró, i Roger Torrent, president del Parlament de Catalunya (per confirmar). Tot plegat acompanyat de música amb el cant de *A las barricadas* i l'ofrena foral al final.

Enguany el mateix 24 de juliol se celebrarà un segon acte d'homenatge a Joan Peiró, en aquesta ocasió al pati del Cafè Nou de Mataró, un local obert que forma part del patrimoni cooperatiu de la ciutat. En principi ha de coincidir amb la inauguració del monument a Joan Peiró, que per concurs públic de l'Ajuntament de Mataró i la Unió de Cooperadors de Mataró, va guanyar l'artista mataroní Martí Anson. En el mateix espai es farà el passi del documental *Peiró-42* i cantarà el cor de Peiró-42.

Més info:

www.cooperadorsdemataro.coop

LLIURAMENT DELS PREMIS FUNDACIÓ ROCA GALÈS 2018

El passat 1 de juny a la sala Oriol Bohigas de l'Ateneu Barcelonès, es van lliurar els Premis Fundació Roca Galès (FRG), guardons que premien les trajectòries de persones i entitats o empreses de l'economia social i solidària a Catalunya en diversos àmbits. També es van lliurar premis amb els quals la Fundació reconeix tasques acadèmiques.

L'acte va comptar amb la presència de Josep Vidal, director general d'Economia Social, el Tercer Sector, les Cooperatives i l'Autoempresa de la Generalitat de Catalunya; Àlvaro Porro, comissionat d'Economia Social i Desenvolupament Local i Consum de l'Ajuntament de Barcelona; Joseba Polanco, director de la Confederació de Cooperatives de Catalunya; i Xavi Julve, de la Xarxa d'Economia Solidària (XES).

L'encarregat d'iniciar l'acte i presentar la Fundació va ser el seu vicepresident, Rafael Ricolfé, que va dedicar-lo a Ramon Perera i Rué, patró de la FRG que va morir el passat 2 de maig. Van conduir l'acte Carme Herranz i Ivan Miró, membres del Patronat de la Fundació Roca Galès.

Per començar amb els premis acadèmics, es va lliurar el premi al millor Cas Pràctic del curs 2016-17 a Neus Sanromà, pel seu treball «Relacions laborals en l'àmbit cooperatiu», i Pablo García va rebre el premi al millor Treball de Fi de Grau de la URV pel treball: «Economia social. Las cooperatives d'iniciativa social». Tot seguit, Eloi Serrano i Dolors Celma (Tecnocampus UPF) van presentar la seva recerca: «Cooperatives i crisi econòmica, una relació causal? Evolució de les cooperatives catalanes des de 1970 fins al 2016», guanyadora de l'any passat de l'Ajut per a Treball de recerca en l'àmbit del Cooperativisme de la Fundació Roca Galès i ACCID. A continuació es va atorgar l'Ajut d'enguany al projecte «Factors d'èxit de les cooperatives centenàries catalanes», presentat per Yolanda Montegut i Manel Plana (UdL), que tindran un any per a desenvolupar-lo.

Seguidament es van atorgar els Premis Fundació Roca Galès 2018, escollits per un jurat entre totes les candidatures pre-

sentades. El Premi Benet Vigo, de benestar social, va ser per a **Proactiva Open Arms**, per la seva tasca de rescat a la mar de gairebé de seixanta mil vides de persones que cerquen refugi a través de la mar Mediterrània en el període dos anys i mig. El Premi Albert Pérez-Bastardas, de medi ambient, educació ambiental i sostenibilitat va ser per a la **cooperativa Trèvol** per la seva tasca pionera en l'ecomissatgeria. Finalment, el Premi Jacint Dunyó, de cooperativisme i economia social i solidària va ser per a la **Cooperativa Cultural Rocaguinarda**, pels seus 40 anys d'arrelament cultural al barri barceloní del Guinardó. Totes tres entitats van rebre una escultura elaborada en pedra per l'escultor Ricard Casabayó. Els accèssits van recaure en Acció Solidària Contra l'Atur (ASCA), DEPANA i COOP 57, en les categories respectives.

Durant l'acte, Antoni Gavalrà va presentar la secció de memòria històrica, un dels principals àmbits d'actuació de la FRG. Com a director de la Col·lecció Cooperativistes Catalans, va fer un repàs de la feina feta fins al moment, també dels trenta volums de biografies i va exposar la Beca de Recerca Històrica.

El president de la Fundació, Xavier Palos, juntament amb l'actuació de Lídia Pujol van concloure l'acte. Xavi Palos va denunciar l'existència de presos polítics a l'Estat espanyol, com els joves d'Alsasua o els polítics catalans. Durant el discurs també va defensar la capacitat transformadora de l'economia social i solidària. Finalment va lliurar una placa de reconeixement als fills de Ramon Perera i Rué, mort el passat 2 de maig, pels seus prop de trenta anys de dedicació apassionada a la FRG i al cooperativisme.

La cantant Lídia Pujol va concloure l'acte amb diverses cançons, algunes d'elles versions d'Evaristo Páramos (La Polla Records) i els cantautors Cecilia i Lluís Llach, en un concert dotat de gran simbolisme que va cloure amb un mural en defensa de la llibertat d'expressió, que il·lustra la portada d'aquest exemplar de *Cooperació Catalana*.

DIADA INTERNACIONAL DE LES COOPERATIVES

El proper dia 7 de juliol se celebra el Dia Internacional de les Cooperatives. L'Aliança Cooperativa Internacional (ACI) fa una crida a les cooperatives d'arreu del món a sumar-se a la celebració sota el lema «Societats sostenibles mitjançant la cooperació», mostrem al món que és possible créixer amb la democràcia, l'equitat i la justícia social.

A casa nostra l'acte institucional se celebra el dilluns 2 de juliol, a les 12 del migdia a la Lleialtat Santsenca (c. Olzinelles, 31 de Barcelona), amb una

benviguda a càrrec de Chakir El Homrani, conseller de Treball, Afers Social i Família; una ponència d'Esther Vivas, periodista especialitzada en anàlisi política, sistema agroalimentari i maternitats; una intervenció de la Xarxa d'Ateneus Cooperatius, dels projectes singulars i del sector cooperatiu; i la tradicional lectura del Manifest. La cloenda, a càrrec de Josep Ginesta, secretari general de Treball, Afers socials i Famílies.

El mateix dia 7 de juliol se celebra el tradicional sopar popular i festa de les

cooperatives, enguany al parc de Sant Francesc, de Sant Cugat del Vallès. També inclou la presentació del grup d'estalvi local i de la comissió d'habitatge de la XES de Sant Cugat del Vallès; la conferència «Ecofeminisme i cooperativisme», a càrrec de Yayo Herrero i la lectura del Manifest. Trobareu el programa i el formulari d'inscripció al sopar a: <http://diadacooperativisme.blogspot.com>

Més info:
www.aracoop.coop

ÒMNIUM CULTURAL DISTINGEIX LA HISTORIADORA MARGARIDA COLOMER

Òmnium Cultural del Maresme ha designat a la nostra benvolguda col·laboradora i historiadora Margarida Colomer amb la distinció honorífica d'aquest any. L'acte d'honor es farà en el local de l'Òmnium Cultural de Mataró (c. Argenton, 59, baixos de Mataró) el 6 de juliol, a les 19.30 h.

Margarida Colomer i Rovira (Vilassar de Mar, 1944) és historiadora, dedicada a la història contemporània del Maresme, especialment al moviment cooperatiu i a la lluita obrera, sobretot de les dones, i de la figura de l'excalde mataroní Josep Abril Argemí. Va col·laborar al *Diccionari biogràfic del moviment obrer als Països Catalans* (1991), editat per la Universitat de Barcelona. Entre les seves obres destaca: *La postguerra a Mataró (1939 - 1952)*; *Francesc Burniol: el mestre que fou depurat per republicà i catalanista*; *Josep Calvet i Móra. La trajectòria d'un rabassaire argentoní. (1891 - 1950)*, *Guerra civil i revolució a Argenton (1936 - 1939)* i *La problemàtica en la rereguarda*.

Actualment és membre del Consell Consultiu de la Fundació Roca Galès, i ha col·laborat en el consell de redacció de Cooperació Catalana i la Comissió Joan Peiró. Moltes felicitats, Margarida!

GENT DEL VIDRE

El passat 19 de juny va tenir lloc una nova sessió dels Emprius del cooperativisme, en aquesta ocasió dedicada a la història de les cooperatives vidrieres del territori català. Organitzat per la Fundació Roca Galès, el debat-cafè va ser a càrrec de l'historiador Jordi Ibarz, coautor del llibre *Gent de vidre*, que va fer un repàs de la trajectòria de les cooperatives del vidre, emfatitzant no només els èxits empresarials, sinó també els intents de totes aquelles iniciatives que no prosperaren, però que il·lustren i completen el context en què sorgiren aquestes cooperatives. Aquest donà pas a un debat entre totes les persones assistents que girà entorn de les experiències dels treballadors de cooperatives com la de Cornellà i Mataró, entre d'altres.

Trobareu la ressenya d'aquest llibre a la pàgina 25 d'aquesta revista.

ARTICLE M

L'ECONOMIA SOCIAL DE CATALUNYA

Confederació de
Cooperatives de Catalunya
@cooperativesCAT

Aviat farà un any que es va constituir l'Associació Economia Social Catalunya (AESCAT), la qual agrupa organitzacions que representen quasi el conjunt de l'economia social del nostre país: la **Confederació de Cooperatives de Catalunya**, la **Confederació Patronal del Tercer Sector Social de Catalunya**, la **Xarxa d'Economia Solidària**, la **Taula del Tercer Sector Social de Catalunya** i la **Federació de Mutualitats de Catalunya**.

Els objectius fundacionals d'AESCAT són:

- La visualització de l'economia social, sumant a l'entorn d'un sol eix totes les organitzacions que posen a les persones i el progrés social en el centre de l'activitat.
- La projecció dels valors propis de l'economia social i la generació de discurs col·lectiu cap a la societat catalana.

- La incidència política i social per defensar un determinat model de societat i dels interessos de l'economia social.

- La promoció de la cohesió, interrelació i diàleg entre les diferents formes, cultures i organitzacions de l'economia social a Catalunya.

A través d'aquesta entitat volem **promoure una societat amb una economia plural** en què es reconguin i es posin en valor els diferents models empresarials existents i on convisquin totes les empreses socials, guiades per l'interès col·lectiu, amb les empreses mercantils, guiades per l'afany de lucre, i amb un sector públic al servei de l'interès general.

Vam néixer per contribuir a fer una **societat amb més qualitat democràtica** i on s'estenguin i reforcin els valors de llibertat, igualtat i fraternitat, sobre

la base del reconeixement de la igualtat en drets i deures de la ciutadania, tant en l'esfera pública com en la gestió de les entitats, les organitzacions i les empreses. I, especialment, volem assolir una **societat solidària** basada en la igualtat d'oportunitats, el suport als sectors socials més febles, l'equilibri entre el bé comú i el bé particular i el desenvolupament d'una economia orientada a proveir de manera sostenible les bases materials del desenvolupament personal, social i ambiental de l'ésser humà.

Per tot això, al llarg dels propers mesos posem en marxa un pla de treball que se centrarà a obrir un procés de reflexió, inicialment a través de grups de treball interns a les diferents organitzacions que componen l'AESCAT i posteriorment en una sessió oberta a més actors, per culminar amb un document de bases que haurà de servir **per articular una llei d'economia social a Catalunya**.

**Economia Social
Catalunya**

CoopHalal,

cooperativa de finances i assegurances islàmiques

Finances, assegurances i economia islàmiques en el marc de l'economia social i solidària, una proposta que segurament pot sobtar o sorprendre per aquestes contrades, però que ja camina des de fa més de dos anys a Barcelona, de la mà de CoopHalal, cooperativa de serveis financers islàmics, membre de la XES, i que ja ha participat a la Fira d'Economia Solidària

Pep Valenzuela
@pepvalenzuela

CoopHalal a la FESC.

«Grosso modo, l'economia islàmica és una economia que crida a la moralització del món de l'economia, amb tot el que comporta de valors ètics i justícia social, de suport mutu i solidaritat, tot de valors que ja existien en els nostres principis, però s'havien perdut una mica o molt, recuperar el que hi havia abans, l'economia moral», explica la Najia Lotfi, presidenta de la cooperativa, doctora per la Universitat Rei Juan Carlos en Economia i Finances Islàmiques.

Acreditada pel consell general de bancs i institucions financeres islàmiques de Bahrain, és activa en diverses associacions, i des d'octubre 2017 diputada al Parlament de Marroc, com a representant de població a l'estranger pel Partit Justícia i Desenvolupament. Afirma que les finances islàmiques són un «model aplicable i viable per a la humanitat».

Explica la Najia que les finances islàmiques (FI) tenen molt a veure amb les ètiques, que comparteixen tot el que són valors ètics i la responsabilitat social, «finançant només productes i projectes orientats al bé de les persones, en l'economia real, no destructius. Tot això ho compartim, la diferència és que en les FI treballen sense cap tipus d'interès, està prohibit l'interès».

La banca, en aquest cas, entra com a sòcia amb la persona o empresa emprenedora, per tant compartint excedents o pèrdues. O sigui, «res d'especulació, res de diners a canvi de diners», perquè consideren els diners només com a «un intermediari, no és una mercaderia en si, ni una fi en si, les FI consideren que

Equip de CoopHalal cooperativa.

economia no és fi en si, sinó intermediari per assolir el fi, que és el benestar de les persones». Així, la banca cooperativa participa en el projecte amb l'emprenedor i assumeix els resultats com a qualsevol altre participant, els riscos i els resultats.

Un altre tipus d'activitat financera és la compravenda, «com feien els comerciants de sempre, comprar una cosa i revendre-la amb un marge de benefici, en funció del valor del mercat que existeix, i aquest valor més el capital es pacta amb el client, i es pot pagar al comptat o en diverses vegades o fins i tot arribar a pagar mensualment, per quotes durant el temps pactat, sense cap interès sobre el temps de demora, ni d'impagament ni res d'articles abusius». Una de les característiques més emblemàtiques en aquests contractes, emfasitza Lotfi, és que «no n'hi ha de lletra petita, tot s'ha d'explicar bé, i aclarit totalment. Transparència total».

Després, encara hi ha l'obra social, que és obligatòria. Les entitats financeres islàmiques han de pagar un import del 2,5% sobre els bene-

ficis o excedents que hi pugui haver, «i ha d'aparèixer en els informes financers, és obligatori». L'obra social finança projectes per a les «persones pobres, joves i gent en risc d'exclusió; és una obligació controlada per un comitè responsable de fer el certificat islàmic».

Hi ha un comitè internacional que determina el que és *halal* («lícit» o «bo») o *haram*. Per exemple, explica, drogues i armes són *haram*, o sigui contraris a les persones i el medi ambient. Aquest comitè internacional tracta els temes més generals i més comuns entre les entitats de FI, i té la seu entre Malàisia i Bahrain, però hi ha també comitès regionals i nacionals, que adapten les normes al context. Al Marroc n'hi ha el de referència de la CoopHalal.

Aquesta cooperativa és la primera institució de FI a l'Estat espanyol. Després d'un període de promoció dels valors a través del CEIEFI (Centro de Estudios e Investigación en Economía y Finanzas Islámicas), amb l'ajut d'entitats com el Coop57, o el bufet Roca Junyent, entre altres, el juliol del 2015 es va consti-

tuir legalment, a Catalunya. En els estatuts es va fer alguna adaptació per encaixar amb la llei islàmica, principalment el no cobrament d'interessos.

De moment han finançat tres projectes, dos de participació i un de compravenda. El primer és una tenda de roba, el segon ha estat per finançar una compra de màquines, i el tercer una participació en el finançament de la construcció d'habitatges social, amb la cooperativa Sostre Cívic, que fa habitatge social en cessió d'ús.

“

«L'economia islàmica crida a la moralització del món de l'economia, amb tot el que comporta de valors ètics i justícia social, suport mutu i solidaritat.»

“

«Valors ètics i responsabilitat social, finançant només projectes orientats al bé de les persones, en l'economia real, no destructius.»

Najia Lofti és doctora en economia.

També ha creat la primera assegurança *halal* que compleix amb la llei islàmica, es diu *Takaful*, basat en la solidaritat i la cooperació i ajuda mútua, que dona la possibilitat de recuperar part de la prima pagada.

El Consell Rector de la cooperativa està format per 11 membres, «de diferents nacionalitats i religions, està obert a tothom, ens uneixen els estatuts». De socis ja n'hi ha uns 100, «bastant en dos anys de treball, amb tot el que comporta la dificultat d'haver d'explicar sempre això de l'Islam», destaca la Najia, «que no és ni terrorisme ni Estat islàmic, com malauradament apareix primer i més en els mitjans, sempre bombes, assassinats... i costa, al principi molt. Ara menys, hem passat de la fase d'explicar què volia dir islàmic a explicar com funciona l'entitat, com altres finances ètiques, fins i tot més ètiques encara i més justes».

Els fons són dels mateixos socis, amb les quotes mínimes i després aportacions a voluntat, res més. «No ens arriba res de fora, cada entitat s'autofinança». El que han finançat, fins ara, és mou entorn dels 10.000 euros, petites quantitats per diversificar la inversió i minimitzar els riscos. Compten amb uns fons dedicat especialment a finançar persones que no poden o no volen accedir als bancs clàssics per projectes petits. De fet, forma part de la filosofia

i mètode, no arriscar. Un equip tècnic estudia els projectes i els riscos.

Les condicions bàsiques per finançar un projecte són dues: ser conforme a la xaria, o sigui complir en normes i valors de responsabilitat social i personal segons els paràmetres de la certificació islàmica, que són semblants als de l'economia social i solidària, segons Najia; i en segon lloc, que sigui viable econòmicament. Per la gestió dels projectes la cooperativa percep un percentatge, i els resultats, com s'ha dit, es reparteixen entre l'emprenedor i CoopHalal.

En aquest curt període, el balanç que fan és positiu, sobretot tenint en compte el context, i les dificultats d'explicar el que és islàmic. També pel que fa a l'adaptació de la legislació mercantil i jurídica. Les perspectives són prou bones, «cada vegada hi ha més

aportacions de musulmans i no musulmans, gent que torna al sentit comú i els valors ètics, després d'anys en què la gent no pensava on posava els estalvis».

L'estructura de l'entitat està formada principalment per persones voluntàries, la mateixa presidenta entre elles, més 2 administratives contractades. Després, es contracten professionals per projectes i tasques concretes. Formen part de la XES, del grup cooperatiu Ecos, de Pam a Pam, i treballen amb la banca ètica.

La Najia explica que la relació amb la XES i Ecos va sorgir naturalment a partir del contacte amb algunes de les persones que hi participaven com a voluntàries, i que són d'aquí i tenien relació amb aquest món. «Sempre va bé diversificar el grup, tenir les visions diferents, enriqueix tot això», subratlla.

“

«Les condicions per finançar un projecte són dues: ser conforme a la xaria, semblants als de l'economia social i solidària, i que sigui viable.»

David Algarra

i el comú català

Un personatge històric que voldries conèixer: Pere Joan Sala, líder del sector revolucionari dels remences.

Una lectura imprescindible: *Calibán y la bruja. Mujer, cuerpo y acumulación originaria* (Silvia Federici, 2004).

Un perfil de Twitter que no pots deixar de seguir: reconstruir el Comunal @RelComunal.

No podries viure sense: fer-me preguntes.

Encara tens pendent: aprofundir en les experiències comunals a Catalunya del segle xx i xxi, així com reflexionar sobre el seu futur.

El cooperativisme és: una de les manifestacions de la solidaritat del comú.

David Algarra és un enginyer informàtic nascut a l'Hospitalet de Llobregat, que un bon dia es va posar a investigar sobre el comú català. El que va començar com a curiositat personal es va convertir en un llibre, *El comú català*, que aborda la història des d'un punt de vista divulgatiu i que porta més de 50 presentacions pel territori. Ens trobem amb el seu autor per parlar del llibre, de cooperativisme i de subalternitat

Presentació del Llibre de David Algarra a Guadalajara.

Per què un enginyer informàtic escriu un llibre sobre història?

Jo vaig fer la carrera fa trenta anys. Les persones evolucionem. Si abans m'agradaven les ciències ara també m'agraden les humanitats: la filosofia i la història. A més a més, també el 15M va tenir una importància molt gran per a mi. Va suposar un canvi brutal en la meua manera de veure algunes situacions. Aleshores, jo no era una persona gaire polititzada i no tenia gaire coneixement pel que fa a la història social, però veure tot el que estava passant als carrers i a les places, em va fer preguntar-me moltes coses. Aquestes preguntes em van portar al passat i vaig conèixer sobre els sistemes de consell obert, els béns comunals, etc., a la resta de la península Ibèrica, però de Catalunya no hi havia res de caràcter divulgatiu i vaig començar a investigar per interès personal, no amb l'objectiu d'escriure un llibre.

Quin ha estat l'impacte del llibre? Aquest és un llibre del qual has fet moltes presentacions. M'agradaria saber quines són les impressions de la gent i quines coses expliquen.

Porto més de 50 presentacions i xerrades i és molt impactant veure com reacciona la gent. El llibre és una obra autòdita, hi ha un segell darrere, però

pràcticament l'editorial no ha fet res perquè és molt petita i el que ha funcionat és el boca-orella. Hi ha molta sorpresa per part de la gent, perquè és un tema que estava oblidat a Catalunya, sobretot si ho comparem amb altres indrets com ara Galícia o Navarra. La publicació del llibre, a més, ha coincidit amb una època en què hi ha molt d'interès pel procumú i pel bé comú, i també el procés independentista, i el 15M.

Què és el que desperta més interès en les presentacions?

Una de les coses que la gent més pregunta és si això podia tornar, això o alguna cosa semblant, si és viable que els comunals es donin avui dia com eren abans. Però clar, és un altre sistema econòmic i una altra època.

Quan fas xerrades o presentacions del llibre creus que la gent diferencia entre allò públic, allò privat i el que és comú?

Jo crec que en general no. Estem molt acostumats a diferenciar entre públic i privat, sense tenir en compte que avui dia el que és públic és sinònim d'estatal. Potser el debat seria establir que s'entén per públic i que s'entén per privat. Hi ha diversos tipus de béns comuns, n'hi ha uns que són d'accés lliure per tots

els humans (la comunitat humana): l'aire, la llum del Sol, l'aigua de la pluja..., però després n'hi ha uns de particulars, molt presents a la història dels pobles de tot el món, que s'anomenen béns comunals, en els quals hi ha una comunitat al capdavant, el comú de veïns, que en té el dret d'ús i que dictamina les normes d'aprofitament i conservació. La gent no té clara la distinció, i de vegades quan es parla de béns comuns es confonen amb el que és públic, per exemple, quan es parla de municipalitzar l'aigua, s'ha de recordar que l'ajuntament és una institució de l'Estat. Potser, per solucionar els problemes que hi ha en l'àmbit local, els ajuntaments podrien impulsar cooperatives municipals, perquè els veïns es facin càrrec de coses comunes.

El teu llibre podria servir una mica per aclarir això, ja ho expliques una mica

Depèn de la comunitat. Si pensem que el comú és accessible a tots els membres de la comunitat, el privat seria el que està en poques mans i que exclou a la resta de membres de la comunitat.

I el comunal és el que està en mans d'una comunitat on hi ha molts vincles horitzontals, i normalment no és una comunitat molt gran. Parlem de comunitats petites.

Els béns comuns sense una comunitat que decideixi sobre ells no són béns comuns. Una cooperativa que surt de l'economia social i en la qual els membres tenen molts vincles horitzontals, que participen en les decisions i que coneixen molt bé el que estan fent, s'aproxima als béns comuns tradicionals.

Quan parles del comú, tu veus semblances amb el cooperativisme, o no?

Hi ha semblances, i també hi ha coses que no són iguals. Totes dues són respostes de les classes populars a moments diferents de la història, i tenen en comú l'autogestió i la solidaritat entre iguals. El cooperativisme es produeix en l'època de la revolució industrial en el context d'un sistema capitalista. Les cooperatives posseeixen autogestió, però la seva producció està orientada al mercat, i les societats de les quals parlo estan orientades a l'autoconsum. I si es veien obligades a acumular, era per pagar delmes o altres tributs, no tenien interès especial a acumular. El cooperativisme a Catalunya i al País Valencià ja sorgeix a la segona meitat del segle XIX, aleshores ja hi ha alguna cooperativa, tot i que la primera llei cooperativista a l'Estat no la tenim fins a l'any 1931. La primera cooperativa neix al País Valencià el 1856 i la llei de desamortització de Madoz, que va ser determinant pel que fa a la privatització dels comuns, va ser del 1855. I a partir d'allà, igual que es van crear cooperatives per una qüestió de solidaritat i de fer front al capitalisme, també, quan els comuns eren subhastats, molts veïns, per defensar-se de les privatitzacions, creaven societats de veïns i compraven els seus comuns a la subhasta i continuaven amb el mateix sistema. Igual que es van crear cooperatives, es van crear societats i comunitats de veïns per comprar els comuns, es van crear mutualitats, es van crear sindicats, es van crear moltes coses, tant a les ciutats com al món rural. Era una forma de fer front al desenvolupament del mercat i del capital. És una resposta de les classes populars a això.

Una de les coses que potser més sorprenen la gent és que durant l'edat mitjana hi havia molta més autogestió de la que se suposa ara.

No hi havia un Estat tan fort. No hi havia la capacitat de control que hi ha ara en els camps tecnològic i policial, i això donava més marge de llibertat per desenvolupar comunitats pageses i vilatanes. En l'àmbit local hi havia certa autonomia política i econòmica, tot i que no s'ha d'idealitzar. També hi havia altres poders: senyorial, reial, etc.

“

«No veiem els altres sinó que ens veiem a nosaltres mateixos a tot arreu, i tenim una incapacitat brutal per assumir la diferència.»

El llibre ha estat oportú perquè ha fet coincidir gent de diferents ideologies i ha rebut crítiques positives i amb molt d'interès.

El caràcter del llibre és divulgatiu. El món acadèmic no s'hi ha posat a fer divulgació. Com ho explica en Joan Santacana en el seu llibre *Els ibers del nord*. Sembla que no hi ha gaire interès entre el món acadèmic a fer divulgació, perquè diuen que no dona mèrits acadèmics i perquè et poden etiquetar de vulgaritzador. És impressionant la quantitat de tesis doctorals que s'estan fent sobre comuns i en canvi ningú no es posa a tractar aquest tema en congressos, oberts a tota mena de públics.

El teu llibre està molt relacionat amb la reivindicació de la història dels subalterns i amb autors com Spivak.

De Spivak una cosa que m'ha agradat molt és que diu que ens costa molt entendre l'alteritat. Tot ho expliquem amb conceptes nostres i no sabem explicar les altres cultures, i això també ho explica Enrique Dussel al seu llibre *El encubrimiento del otro*, sobre el 1492 i l'arribada a Amèrica. I diu el mateix que diu l'Spivak: que no veiem els altres sinó que ens veiem a nosaltres mateixos a tot arreu, i que tenim una incapacitat brutal per assumir la diferència. Ells parlen sobretot del colonialisme, perquè quan s'explica la història d'altres nacions sempre s'explica des del punt de vista de la cultura dominant, però això mateix ho podem veure aquí, també hi ha hagut un colonialisme interior. També hi havia indígenes aquí, hi havia comunitats camperoles a les quals va passar el mateix que va passar

a l'Índia o a Amèrica. Perquè la mateixa cultura liberal que va anar a l'Índia –com explica l'Spivak–, ho van fer amb les comunitats camperoles aquí també, per convertir-los de camperols a proletaris. I en alguns llocs continua passant ara mateix, a l'Àfrica per exemple, expulsen gent que té terres comuns per extreure'n recursos.

Ho diferencies del capitalisme?

No em refereixo al capitalisme actual, sinó que faig referència al moment en què aquestes societats més comuns van ser obligades a proletaritzar-se a Europa, als segles XVIII i XIX. El que una petita elit fa a Europa, el tancament de terres, l'acumulació originària. Això és un colonialisme d'una forma de pensar molt determinada. Molt individualista, molt liberal (des del punt de vista del mercat). I l'Spivak també ho explica en el cas de l'educació. Per exemple, quan arriben els britànics a l'Índia, envien també mestres, així com formen mestres autòctons, canvien la forma de pensar que té la gent per instaurar el pensament liberal, perquè és una forma d'acabar amb la cultura i poder assolir el sistema que volen. Aquí al segle XIX, amb l'educació obligatòria, també hi ha documents, escrits per l'elit, que ho expliquen tot sense embuts, perquè hi havia molta gent que no sabia llegir. Deien que si es volia acabar amb aquesta cultura comunal que anava en contra de la propietat privada s'havia d'agafar els nens des de petits i tancar-los en escoles, perquè era l'única forma de poder mantenir el sistema nou que s'estava desenvolupant. I això ho explica molt bé l'Spivak al seu assaig *Podem els subalterns parlar?*

EL RETORN DEL

Jordi Estivill
Sociòleg

PÒRTIC

Retornen els feixismes? Aquesta és una de les preguntes subjacents que s'intenta contestar amb la recerca que ha durat deu anys els resultats de la qual es publiquen en el llibre *Europa a les fosques. Polítiques socials dels feixismes*, que l'editorial Icària acaba d'editar aquest Sant Jordi.

El llibre és un assaig sobre la història dels feixismes. Aquesta no s'acostuma a repetir, però si determinats factors que ja havien existit tornen a emergir, aleshores és presumible que es puguin produir conseqüències semblants, encara que si es fila prim no es presentin amb la mateixa fesomia.

La crisi econòmica, la inseguretat i la degradació de les condicions de vida i de treball, les crítiques als règims parlamentaris i la distància entre els responsables polítics i la ciutadania, la retallada de drets civils i socials, i sobretot la pujada de les organitzacions que es poden qualificar de populistes recorden els anys trenta del segle passat.

Malauradament, s'ha de constatar el creixement ràpid i espectacular del populisme. En els anys noranta del segle xx, no apareixia en el panorama polític, tret d'Àustria i França, que tenien expressions d'aquest tipus, encara que prou minoritàries. Però en tots dos països, tant el Partit de la Llibertat com el Front Nacional han avançat molt. Els dos han substituït un discurs antisistema per posicions antiUnió Europea. S'han sabut adaptar. Ambdós es declaren nacionalistes convençuts, estan en contra de la immigració i cultiven una emotiva adoració als seus líders. És molt probable que molts d'aquests trets es trobin en l'Alternativa per Alemanya, en Demòcrates per Suècia, en l'UKIP d'Anglaterra, en els Autèntics Finesos, en el

PPV d'Holanda, en el Bloc Flamenc, en l'Alba Daurada i l'ANEL grecs, en el Jobbik hongarès i fins i tot en els Cinc Estrelles Italià i el Partit del Poble Suís. Molts d'aquests partits han superat el 10 % de les seves representacions parlamentàries. Alguns ja tenen més del 20 % i governen determinades regions i ciutats. Ja sumen un quart dels diputats europeus. Preparen, malgrat els cordons sanitaris democràtics articulats en alguns països, l'assalt als seus governs.

La victòria de Trump a les darreres eleccions presidencials dels Estats Units recorda, si calia, que el populisme no es un fenomen únicament europeu i que en els anys trenta i quaranta del segle passat va tenir molt influència en molts països llatinoamericans. Haya de la Torre, al Perú; Calderón, a Costa Rica; Velasco Ibarra, a l'Equador; Cárdenas, a Mèxic, i sobretot Perón a Argentina i Getulio Vargas a Brasil van governar en la perspectiva populista.

S FEIXISMES?

Membres d'Alba Daurada en una manifestació a Atenes el 2015. CC-BY-SA 4.0.DTRocks.

ELS POPULISMES I ELS FEIXISMES

Aquestes onades anteriors i actuals plantegen fins a quin punt és possible que el concepte *populisme* expliqui realitats i moments històrics tan diferents i fins a quin punt aquests s'apropen al feixisme. El populisme és difícil de definir i el seu ús s'aplica a situacions molt diverses. Molt sovint és utilitzat com un

insult pejoratiu, cosa que en dificulta la definició de les característiques. A més, al llarg de la seva història ha demostrat una capacitat camaleònica prou considerable, desbordant sovint les categories esquerra/ dreta, encara que basculi generalment vers l'última posició. De fet, en les organitzacions europees que se'n reclamen s'hi camuflen grups i persones i s'hi mantenen posicions molt properes a les tesis neofeixistes. Quines són?

Heinz-Christian Strache, durant les eleccions de Viena el 2010. CC-BY-SA 2.0.Tomas Prenner.

En general, els populismes parteixen d'una visió dicotòmica del món. Acostumen a simplificar la seva anàlisi a través d'una oposició entre els dalt i els de baix, entre unes elits corruptes, moralment indesitjables, econòmicament explotadores i políticament manipuladores i el poble al qual adjudiquen totes les virtuts. El poble, que no tindria interessos contradictoris, és elevat a categoria política i per tant esdevé el representant legítim i legitimador de la sobirania política. És la categoria central de l'acció política. Definit així, el poble depassa la identitat treballadora i assalariada i la lluita deixa d'ésser entre classes socials. L'antagonisme es trasllada a un nou espai. Els populismes critiquen unes democràcies parlamentàries que s'han distanciat dels ciutadans i dels interessos generals i que s'han de regenerar. S'alimenten del malestar institucional i de la creixent distància entre la ciutadania i els dirigents. Igualment estan en contra d'uns partits tradicionals que estan al servei de les oligarquies econòmiques. Intenten crear nous moviments polítics i plataformes socials i culturals, utilitzant les xarxes i les noves tecnologies de la informació i la comunicació. Han comprès la importància d'aquests mitjans i els usen no solament per a les seves campanyes polítiques, sinó també per la seva visibilitat social.

Un altre tret és el d'un nacionalisme agressiu que contraposen a la globalització econòmica. Aquesta estaria en mans d'un poder ocult exterior que va en contra dels interessos i de la capacitat econòmica

Refugiats. CC-BY-SA 2.0.

productiva interna i imposa un consum de productes externs. Tendeixen a proposar mesures proteccionistes en la perspectiva d'un jacobinisme econòmic. Exalten les virtuts pròpies, basades en estereotips nacionals als quals adjudiquen totes les qualitats. Als que no són autòctons, als diferents, i molt especialment als immigrants els atribueixen tots els defectes i intencions malèvols. Hi veuen la causa principal de la decadència nacional. Una de les conseqüències és que molt fàcilment rellisquen vers posicions xenòfobes i fins i tot racistes. Una altra conseqüència és acabar amb les entrades d'immigrants i limitar la presència i els drets dels que ja són en territori nacional.

Per fi, una altra característica dels populismes actuals que els apropen als feixismes anteriors són l'exaltació dels seus líders i el cultiu de les emocions en la seva retòrica política. Malgrat que hi puguin haver tensions i caïnismes interns entre els dirigents, aquests són proclamats i seguits sobre la base de criteris «moralitzants» i sovint irracionals. Les relacions entre aquests i els membres de les organitzacions i encara més amb els simpatitzants i votants es fonamenten en els sentiments, en les sensacions, en l'admiració acrítica de personalitats carismàtiques i sovint en relacions cliente-

lars. Rarament, els seus programes polítics són precisos i permeten un alt grau d'opportunisme i d'adaptació segons si estan o no lluny dels mecanismes de poder. Davant d'aquestes similituds, es pot formular la hipòtesi que en certa mesura podria haver-hi una continuïtat entre populisme i feixisme i que el primer prepararia el segon o seria el seu refugi en què les forces s'acumulen i es posen a prova abans d'emprendre la llarga marxa vers el cim del domini polític.

LA VESSANT SOCIAL DELS FEIXISMES

Comprendre millor els feixismes esdevé una tasca prioritària pels que volen combatre la seva reemergència. No és suficient assenyalar la seva dimensió repressiva. És important estudiar i posar de relleu la seva vessant social a través de la qual van obtenir el consentiment, l'aquiescència controlada i fins i tot una certa complicitat d'una gran part de les poblacions d'Alemanya, d'Itàlia, de Portugal i de l'Estat espanyol.

Per examinar aquesta vessant social, en la publicació, es presenta un balanç sobre les lectures del franquisme i del salazarisme des del punt de vista del to-

talitarisme. S'analitzen a continuació els trets comuns de les polítiques socials i laborals dels quatre règims. En el segon capítol, s'estudien les diferències que existien en els sistemes de protecció social entre els països centrals i els perifèrics i les funcions que jugaven davant la crisi de 1929. Un tercer capítol explica el paper dels serveis socials que basculen entre la fàbrica i el domicili, com evolucionen des del segle XIX a Anglaterra, França, Bèlgica, Suïssa i Alemanya, donant lloc a la creació dels professionals del treball social i de les seves escoles de formació. El següent aprofundeix en els casos de Portugal i d'Itàlia i les seves relacions amb els feixismes. El penúltim capítol es dedica a posar de manifest els orígens i l'evolució dels mecanismes assistencials a Catalunya i a l'Estat espanyol, i constata una creixent diferenciació que té conseqüències sobre els orígens de la primera escola de treball social, creada a Barcelona l'any 1932.

Hom dedica algunes pàgines a explicar les relacions entre l'economia social i el corporativisme. Per últim, el llibre acaba presentant algunes alternatives socioeconòmiques, en part vertebrades al voltant de l'aprofundiment democràtic que proposa l'economia solidària.

VINE A LA DIADA INTERNACIONAL DEL COOPERATIVISME

VI DIADACOOOP A SANT CUGAT DEL VALLÈS

7 de juliol

al
Parc de
Sant
Francesc

20.00 h

Acollida

20:15 h

Presentació del grup d'estalvi local
i de la comissió d'habitatge de la
XES Sant Cugat

20:30 h

Conferència "Ecofeminisme i
cooperativisme" a càrrec de
Yayo Herrero

21:30 h

Lectura del manifest

22:15 h

Comença la Festa,
sopar elaborat per la Taverna
Cal Temerari, actuació del grup
Spesa i barra amb cerveses
artesanes i més atesa per
La Florestina

1:00 h

Fi de la Festa

INSCRIU-TE AL SOPAR:

www.diadacooperativisme.blogspot.com

Donen suport:

Fundació Roca Galès, Xarxa d'Economia Solidària,
aracooop, grup ECOS, Confederació de Cooperatives
i les federacions d'Agràries, Consum, Ensenyament,
Habitatge i Treball.

Convoca:

Xarxa d'Economia Solidària de
Sant Cugat del Vallès, Cal Temerari,
Ateneu Cooperatiu del Vallès Occidental

96a DIADA INTERNACIONAL DE LES COOPERATIVES DE L'ACI*

24è. DIA
INTERNACIONAL DE
LES COOPERATIVES
DE LES NACIONS
UNIDES
7 DE JULIOL DE 2018

El 7 de juliol de 2018, les cooperativistes d'arreu del món celebren la Diada Internacional de les Cooperatives. Sota el lema «Societats sostenibles gràcies a la cooperació», mostrarem com, gràcies als nostres valors, principis i estructures de governança, la sostenibilitat i la resiliència són al cor de les cooperatives, amb la cura i preocupació per la comunitat com el setè dels seus principis rectors.

L'Aliança Cooperativa Internacional encoratja als seus membres a utilitzar l'etiqueta #CoopsDay i la *Guia per als Cooperadors* (www.coopsday.coop) per difondre el missatge.

«Representem 1.200 milions de persones membres de cooperatives. Probablement no hi hagi un altre moviment econòmic, social i polític al món que en menys de 200 anys hagi crescut tant com nosaltres. Però el creixement no és el més important. Consumim, produïm i usem els recursos que el planeta ens ofereix en solidaritat amb el medi ambient i amb les nostres comunitats. És per això que som un actor clau per complir els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS)», va declarar el president de l'Aliança Cooperativa Internacional, Ariel Guarco.

2018 7 Juliol

#coopsday

Diada Internacional de les Cooperatives

Societats sostenibles gràcies a la cooperació

Les societats sostenibles són aquelles que reflecteixen els límits ambientals, socials i econòmics del creixement.

Per la seva pròpia naturalesa, les cooperatives juguen un triple paper:

- Com a actors econòmics creen oportunitats d'ocupació, mitjans de vida i generació d'ingressos.
- Com a empreses amb objectius socials i centrades en les persones, contribueixen a l'equitat i la justícia social.
- Com a institucions democràtiques, són controlades pels seus membres i exerceixen un paper de lideratge en la societat i les comunitats locals.

Si bé un informe recent de PwC mostra que dues de cada cinc empreses encara ignoren o no tenen un compromís significatiu amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible, les cooperatives estan liderant el camí.

En 2016, l'Aliança Cooperativa Internacional va llançar la campanya www.coopsfor2030.coop per mostrar el compromís de les cooperatives amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible de les Nacions Unides i celebrar la contribució cooperativa per fer del món un lloc millor.

Les cooperatives tenen experiència en la construcció de societats sostenibles i amb resiliència.

Per exemple, moltes cooperatives agràries treballen per mantenir la longevitat de la terra que conreen mitjançant pràctiques sostenibles. Les cooperatives de consumidors donen suport cada vegada més a les fonts de proveïment sostenible dels seus productes i eduquen els consumidors sobre el

consum responsable. Les cooperatives d'habitatge ajuden a garantir habitatges segurs i assequibles.

Els bancs cooperatius contribueixen a l'estabilitat gràcies a la seva proximitat amb els seus clients, donen accés al finançament a escala local i estan molt estesos fins i tot en àrees remotes. Les cooperatives de serveis públics possibiliten l'accés a l'energia i l'aigua en el mitjà rural i moltes es dediquen a liderar la transició cap a la democràcia energètica.

Les cooperatives de treball i cooperatives d'iniciativa social en els diversos sectors (salut, comunicacions, turisme...) tenen com a objectiu proporcionar béns i serveis de manera eficient, alhora que creen ocupacions sostenibles a llarg termini, de forma cada vegada més amigable amb el planeta.

«En el Dia Internacional de les Cooperatives, mostrem al món que és possible créixer amb democràcia, equitat i justícia social. Que les nostres societats no poden seguir malbaratant recursos i exclouent-ne les persones. Que hem de millorar el present i preservar el futur per a les properes generacions. I que estem orgulloses de ser part d'aquest moviment, un moviment amb valors i principis, un moviment compromès amb la justícia social i la sostenibilitat ambiental», va encoratjar Guarco.

* L'Aliança Cooperativa Internacional (ACI) és una associació independent que uneix, representa i dona servei a les cooperatives arreu del món. Fundada el 1895, té 306 organitzacions sòcies de 105 països, actives en tots els sectors de l'economia. En conjunt, aquestes cooperatives representen més de 700 milions de persones i 280 milions de llocs de treball.

Actualment al món hi ha 2,6 milions de cooperatives i més de 1.200 milions de persones –1 de cada 6– són membres d'alguna cooperativa, que donen feina al 10 % de la població mundial ocupada.

** Traducció d'Agnès Giner, revista *Cooperació Catalana*

2017

#FemMemòria2017

SOM COMUNITAT

Ens organitzem formen part dels òrgans i consells un total de 122 persones

Patronat

Presidència d'honor Núria Esteve**Presidència** Xavier Palos**Vicepresidència** Rafael Ricolfe**Secretaria** Ramon Perera**Tresoreria** Mª Lluïsa Navarro**Vocalia** Ramon Bastida, Carles Campuzano, Miquel Corna, Jordi Garcia, Antoni Gavaldà, Carme Herranz, Daniel Jover, Ivan Miró, Jordi Via, Fermí Vives

Equip Tècnic

Coordinació Fundació i Revista Agnès Giner**Centre Documentació Cooperativa** Elisenda Dunyó**Estudiant en pràctiques** Xiomara Paz, de l'IES Joan d'Austria

Consell Consultiu format per 67 persones

Han col·laborat activament: Gemma Flores, Dolors Camats, Gabriel Plana i Gabernet, Joan Maluquer, Joan Pintó Balagué, Jordi Estivill Pascual, Joan Segura Segura, Jordi Via i Llop, Andreu Mayayo Artal, Margarida Colomer, Maria Amor Fernández, Montserrat Segarra, Teresa Franquesa Codinach, Xavier Plana Bassols, Esteve Puigferrat Aguilar

Consell redacció Cooperació Catalana

Josep Busquets, Miquel Corna, Enric Dalmau,

Agnès Giner, Carla Liébana, Ma. Lluïsa Navarro, Montse Pallarés, Xavier Palos,

Jordi Paris, Ricard Pedreira, Joseba Polanco, Esteve Puigferrat i Olga Ruiz

Servei Estudis i Projectes

Ramon Bastida, Lluís Carreras, Miquel Corna, Joan Josep González, Daniel Jover, Josep Magrinyà, Ivan Miró, Ma. Lluïsa Navarro, Xavi Palos, Joseba Polanco, Montserrat Sagarra i Elai Serrano

Memòria i Prospectiva

Marc Dalmau, Eli Dunyó, Josep Edo, Ignasi Faura, Pere Gabriel, Antoni Gavaldà, Xavi Palos, Josep Santesmasas i Armand Vilaplana

Consell Assessor Biografies Coop. catalans

Joaquim Albareda, Josep Casanovas, Àngel Duarte, Montserrat Duch, Pere Gabriel, Antoni Gavaldà, Andreu Mayayo, Josep Santesmasas

Proveïdors 90% cooperatives i ESS

Editem

Revista Cooperació Catalana

Hem distribuït, amb Fundació Ginesta - CET, **25.300 exemplars** en total**708.400** pàgines x **1.768.446** Persones sòcies**1.000** Cooperatives federades**1.000** Biblioteques Barcelona província**1.100** Bústies de correu electrònic**140** Punts de distribució internacional

Comuniquem

Web **15.236** visites/any **1.528** a la revista
42 visites/dia **223** a la biblioteca

Xarxes socials 2017 **164** noves seguidors a Facebook. **757** en total
532 noves seguidors a Twitter. **1.145** en total

Moments d'impacte a Twitter:

22.247 impactes **Cooperació Catalana amb la concentració per la llibertat de premsa**
#FreePressCatalonia

19.179 impactes **Manifest de cooperativistes i de l'ESS pel referèndum i la independència**
Any Peiró
Diada Coop

FEM SOCIETAT

Col·lecció Cooperativistes Catalans

FERRER TRILL, Xavier. Joan Poblet i Teixidó. *La qüestió agrària com a qüestió nacional.* Fundació Roca Galès i Cossetània ed. Barcelona-Valls, 2017. Núm. 29

En col·laboració

GAVALDÀ, Antoni. Josep Piñas i Serra. Cossetània, Valls, 2017.

GAVALDÀ, Antoni. *Fam de pa i de terra.* URV, Tarragona, 2016.

JOVER, Daniel. *Mar de luz.* Ed. Icària. Milenrama, 51. Barcelona, 2016.

JOVER, Daniel. *Memòria de l'esperança.* Ed. Icària. Milenrama, 43. Barcelona, 2014.

Audiovisual sobre la cooperativa La Borda

Ofereim documentació cooperativa + accés online

Aquest any hem rebut **nous fons** de:

Fons Armand Vilaplana (FSAL)

Fons Isabel Vidal (CIES)

Fons Manuel Maestu (Coop. Socis Constructors de St. Medir)

Comptem amb **un total** de: **90.461** fulls
6.481 llibres **41** metres lineals
320 capçaleres de revistes

www.rocagales.cat

@rocagales

@fundacio.rocagales

Reconeixem amb

Premis Fundació Roca Galès

- 25è Premi Jacint Dunyó al *Collectiu Ronda* pel foment del cooperativisme i l'economia social i solidària. Finalista: Fiare Scll
- 19è Premi Albert Pérez-Bastardas a SCEA per la protecció del medi ambient, l'educació ambiental i la sostenibilitat. Finalista: Biciclot Scll
- 8è Premi Benet Vigo a *Arrels Fundació*, pel foment del benestar social. Finalista: Associació GATS

Beca recerca històrica

- Marc Dalmau pel fons "Unió Cooperatista Barcelonense"
- Jason Garner pel fons "Productos Coop"

Ajuts a la recerca

- Ajut a la recerca per a la realització de treballs de recerca en l'àmbit del cooperativisme, de 1500€, a "Factors d'èxit de les cooperatives centenàries catalanes". En col·laboració amb ACCID.
- Premi al millor Treball de Final de Grau en cooperativisme de la UdL, de 500€, a "Economia social. Las cooperativas de iniciativa social. El caso La Fageda". En col·laboració amb la Càtedra d'Emprenedoria i Creació d'Empreses de la URV.

Fem xarxa i organitzem

Premis Fundació Roca Galès Lliurament Premis i Dinar del Consell Consultiu
Hi participen 193 i 38 persones respectivament

Diadacoop 2017 Sopar i concert a Can Batlló
Hi participen 115 persones

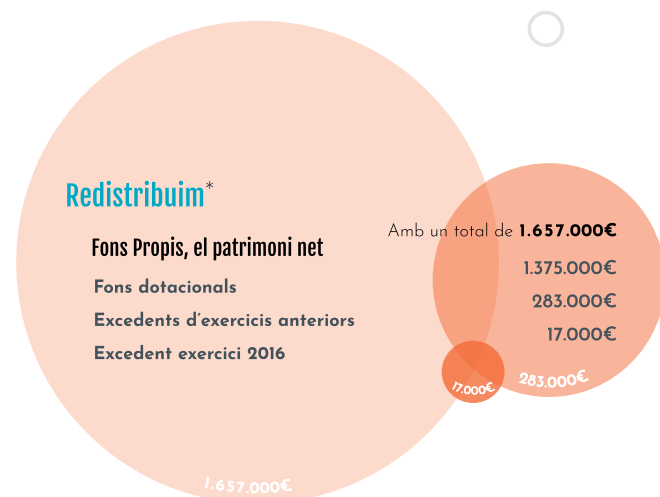
Any Peiró Actes, conferències i inauguració de placa homenatge
20/06 "Peiró, el vessant cooperatiu" a Mataró
24/07 Homenatge i placa a Barcelona
Homenatge al Cementiri de Mataró
27/07 "Joan Peiró, cooperativisme i revolució social" a Cotxeres de Sants

Col·locació placa a Josep Roca Galès a C/Torrijos, 20 el 13 de desembre

Emprius sobre cooperativisme: 16/02 Col·lectivititzacions agràries
16/03 Història de l'economia social
04/05 Barceloneta obrera i cooperativa
01/06 Collectiu Ronda

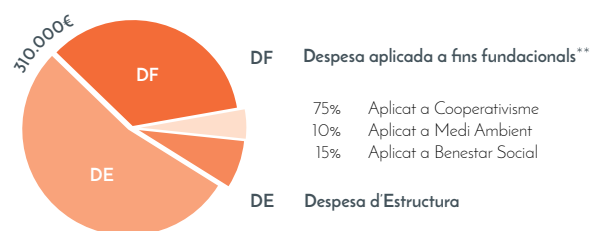
Altres actes destacats 08-09/06 VII Congrés Català Comptabilitat i Direcció
29/06 Nit APPEC
05/05 Inauguració Coòpolis
10/07 Presentació AESCAT
20-22/10 VI Fira d'Economia Solidària

COL·LABOREM

Les Despeses, dades del balanç

Amb un total de 310.000€

(*) Pendent d'aprovar pel Patronat el juny de 2018.

(**) En cada un dels àmbits s'ha contemplat un 14% de despesa d'estructura.

Protegim el medi ambient

Per reduir la petjada ecològica, hem tingut cura de la sostenibilitat en tots els nostres actes

Proveïdor d'electricitat d'energies renovables: Som energia Scll

Serveis de missatgeria ecològica: Missatgers Trèvol Scll

Serveis de neteja ecològica: Trèvol neteja Scll

Participem econòmicament

Aportacions Quèviure Scll · **Obligacions** Coop 57 Scll

Quotes ACCID; APPEC; CIRIEC; Coordinadora Catalana de Fundacions; Coord. Centres d'Estudis de Parla Catalana; FETS Finançament Ètic; Òmnium Cultural; XES

Socis Som Connexió Scll; Quèviure Scll; La Directa Scll

Socis Col·laboradors Abacus Scll

Títols Cos, coop. de salut Scll; L'Olivera Scll; Ràdio Ass. de Catalunya Scll

Treballem conjuntament

Agència 1-O; Alternativas Económicas; Any Hilari Salvadó; 31a Conferència Catalana per un futur sense nuclears; Fira Literal; *Illegal Times*; *La Directa*; *Malarrassa*; Pacte Nacional pel Referèndum; Plataforma per la Pau "No tinc por", No Callarem

En conveni amb la Càtedra d'Economia Social del TecoCampus de la UPF, Universitat de Lleida, Càtedra URU, Postgrau ESS de la UAB

Sota els criteris de

Balanç social XES

Pam a Pam

Panoràmic

DES DE 1976 al servei del cooperativisme

Fundació
ROCA GALÈS
CATALUNYA

Fisioteràpia en l'endometriosis

Laia Ariño

Cos, cooperativa de salut
@COS_cooperativa

L'endometriosis és una malaltia crònica que consisteix en l'aparició de teixit endometrial fora de la cavitat uterina. Pot afectar qualsevol persona que tingui o hagi tingut aparell reproductor femení, i és molt més freqüent des de la menarquia (primera menstruació) fins a la menopausa.

L'endometriosis és un síndrome de causa **multifactorial**:

- **Presència d'un endometri ectòpic** (fora de la cavitat uterina)
- **Predisposició genètica**
- **Factors epigenètics**
- **Disfunció del sistema immunològic**
- **Factors psicoemocionals**
- **Alteració del sistema endocrí (és estrogen - dependent)**

Aquestes causes, de manera aïllada, no provoquen l'endometriosis. Es necessita una interrelació entre elles per arribar a desenvolupar aquesta patologia.

L'endometriosis és per tant una patologia sistèmica. No la podem tractar de manera focalitzada i aïllada. En conseqüència el seu **abordatge** haurà de ser **sistèmic** amb un **equip multidisciplinari** que pugui acompanyar el procés i millorar la qualitat de vida de les persones que la desenvolupen. La nutrició, l'osteopatia, la medicina tradicional xinesa, la fisioteràpia del sòl pelvià, la teràpia neural, la ginecologia... són algunes de les teràpies que poden coexistir en aquest acompanyament multidisciplinari.

Aquí em centraré a explicar com pot ajudar la fisioteràpia del sòl pelvià en un procés d'endometriosis.

La fisioteràpia dins del marc de l'endometriosis juga un paper important pel que fa a la disminució dels símptomes i, per tant, en la millora de la qualitat de vida de la persona.

La principal simptomatologia de l'endometriosis són problemes amb la fertilitat i dolor, sent molt divers en funció del lloc on es troba el teixit endometrial ectòpic. Hi ha diferents localitzacions, però les més freqüents són: els ovaris (on formen endometriosis o quists de xocolata), les trompes de Fal·lopi, al septa entre la vagina i la bufeta i al fons de sac de Douglas (espai entre vagina i recte).

Així doncs, els símptomes poden variar en cada qualsevol persona que tingui o hagi tingut aparell reproductor femení: dolor agut durant la menstruació, sagnats abundant també en la menstruació, dolor pelvià crònic, edema abdominal, disparemia (dolor durant les relacions sexuals), vaginisme (espasme involuntari de la musculatura de la vagina que impossibilita la penetració), dificultat en la fertilitat, diarrea, disquèzia (dolor a la defecació), estrenyiment, hipertonia de la musculatura del sòl pelvià (molt freqüent), contractures en vagina i vulva, congestió vulvar, etc.

A grans trets aquesta patologia es caracteritza per provocar alteracions en la fertilitat, dolor, inflamació i adherències entre vísceres (sobretot vísceres de la pelvis, bufeta, matriu, ovaris i recte). Per exemple si es generen adherències a l'espai que hi ha entre vagina i recte, pot provocar dolor o dificultat en la defecació, si es genera a la zona de bufeta provocarà dificultats durant la micció. La fisioteràpia treballa per disminuir aquesta inflamació, alliberar adherències i, per tant, disminuir el dolor.

La fisioteràpia té diferents eines per treballar-hi:

- **Tècniques manuals:** (tant intravaginals com externes) per alliberar adherències o tensions musculars, massatge perineal per relaxar la musculatura del sòl pelvià, estiraments, treball postural, de respiració.
Un exemple seria un treball intern per alliberar l'úter amb molta retroversió (úter recolzat sobre el recte). Això dificulta la defecació i, per tant, provoca dolor i/o estrenyiment. Amb la fisioteràpia podem alliberar aquesta posició i deixar lliure aquest recte, millorant la defecació i reduint el dolor.
- Podem també relaxar el sòl pelvià en cas d'hipertonía fent un massatge i treballar la relaxació de la musculatura per reduir o eliminar les molèsties durant la penetració.
- **Tècniques instrumentals:** TENS per relaxar i disminuir el dolor, Indiba per activar la regeneració del teixit i millorar la seva nutrició i qualitat.
- **Fisioteràpia postquirúrgica:** en cas d'endometriosis molt severes, que necessiten passar per una laparoscòpia per poder eliminar aquestes adherències, la fisioteràpia de sòl pelvià vetlla per evitar que es generin noves adherències provocades per la intervenció, disminuir el dolor i millorar les tensions internes.

La fisioteràpia, conjuntament amb les altres teràpies abans esmentades, ens pot ajudar a alliberar el nostre cos d'adherències, d'inflamació i de dolor i aconseguir una millor qualitat de vida sense les limitacions que ens genera l'endometriosis.

Cicle femení. CC-BY-SA 2.0.

Josep Edo
Economista

'Gent de vidre' als emprius del cooperativisme

A la darrera sessió d'Els emprius del cooperativisme, Jordi Ibarz ens presentà el llibre que ha escrit juntament amb Martín Iturralde sobre el cooperativisme vidrier a Catalunya. Jordi Ibarz és doctor en Història Contemporània i professor a la Facultat d'Història de la Universitat de Barcelona, i el llibre *Gent de vidre* és una obra d'història social que contribueix de forma rellevant a la recuperació de la memòria del moviment obrer, i també, sense voler entrar detalladament en l'àmbit de la història econòmica, una anàlisi de la indústria vidriera al llarg del segle xx, i especialment de les empreses cooperatives. És per això una valuosa eina per entendre una de les experiències més importants del cooperativisme de treball.

L'estudi comença amb una breu i aclaridora síntesi de l'evolució de la indústria del vidre durant el segle xx a la qual segueix una àmplia descripció del cooperativisme vidrier en el seu conjunt. En aquests dos primers capítols ja trobem un seguit d'aspectes que mouen a la reflexió i inciten a cercar una major comprensió dels problemes del cooperativisme de treball i una explicació dels factors que provocaren canvis estructurals de llarga durada en aquest sector industrial. Entre ells les repercussions dels importants canvis tecnològics que es produeixen arreu d'Europa a finals del segle xix; el fraccionament de mercats amb la segregació de la producció

del vidre pla i del de la fabricació de botelles; la barrera d'entrada per l'augment de capital necessari per implantar les noves tecnologies; la nova configuració d'una indústria fins aleshores «mà d'obra intensiva» en «capital intensiva»; la insuficiència permanent d'una demanda incapaç d'absorbir la producció d'una indústria fragmentada; els fracassos en l'obertura de mercats internacionals; les pràctiques comercials depredadores amb reduccions insostenibles dels marges comercials, etc.

Tot i la importància d'aquests aspectes econòmics, el nucli central del estudi rau en les relacions socials i laborals que es desenvoluparen en les cooperatives, i que varen ser especialment importants per al conjunt del cooperativisme de treball associat a Catalunya, del qual el sector del vidre era amb diferència l'element més destacat.

El llibre ens mostra de forma rigorosa i documentada els factors que van afavorir alguns dels èxits més brillants del cooperativisme de producció i també aquelles circumstàncies i actuacions que van dur al fracàs d'alguns projectes, i analitza els comportaments abusius que es produïren en les falses cooperatives. En aquest darrer grup les experiències mostren ensenyaments tant o més valuosos que els que obtenim dels casos d'empreses d'èxit.

Els relats dels reptes i dificultats viscudes per les vint-i-cinc cooperatives vidrieres que s'estudien, contenen, elements de reflexió sobre aspectes socials i laborals, i també sobre els problemes a què van haver de fer front en l'àmbit econòmic i sobre les solucions que, amb més o menys encert, varen aplicar.

Aquesta solida descripció històrica que ens presenten Jordi Ibarz i Martín Iturralde ha de ser model dels estudis socials i econòmics del cooperativisme. La *Gent de vidre* és un estudi imprescindible per conèixer el cooperativisme de treball, però pot ser també una eina, en mans dels nous cooperativistes, per avançar en la construcció d'un cooperativisme sòlid, eficient i transformador.

IBATZ, Jordi - ITURRALDE, Martín
Gent de vidre. El cooperativisme vidrier a Catalunya (1893-2010)
Barcelona: Icaria Editorial, 2017. Col.
Antrazyt, 471
ISBN: 9788498888188
13,3 x 21,5 cm

Aquest llibre el trobareu
a al Centre de Documentació
Cooperativa de la Fundació
Roca Galès

Fundació
ROCA GALÈS
CATALUNYA

Assegurem compromís

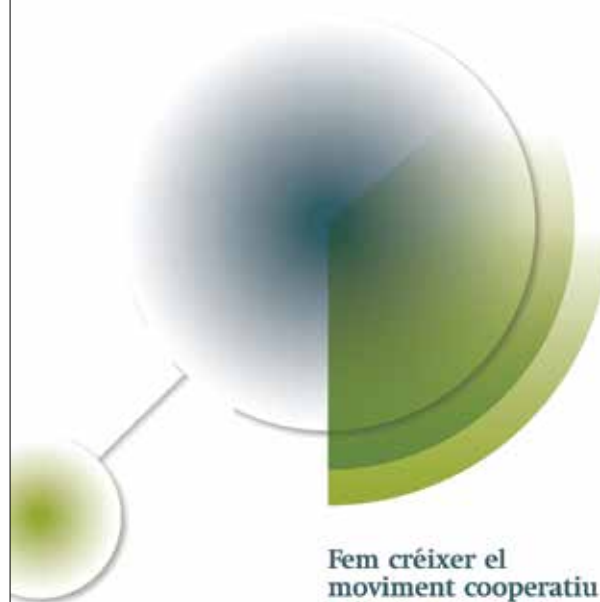

Descobreix les assegurances ètiques i solidàries

Amb Arc Cooperativa pots fer un consum responsable tot impulsant el mercat social

www.arc.coop

Fem créixer el moviment cooperatiu i donem veu a les cooperatives de treball

Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya

Promit 15, 1r pis
08014 Barcelona
933 18 41 62

www.cooperativetrebball.coop

Presenta a les xarxes, següents nos a

Facebook i Twitter

www.femescala.coop
info@femescala.coop
c. Bailèn 5, baixos
08010 Barcelona
tel. 93 532 36 26

ÈNICA - COHESIÓ - ESTALVI - ECONOMIA SOCIAL - TRANSPARÈNCIA - COHESIÓ - ESTALVI - ECONOMIA

Administrem comunitats veïnals i lloguers

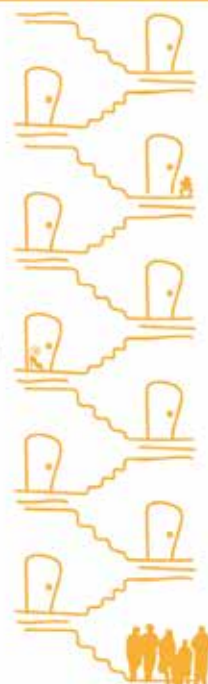
Què fem?

- Administració de comunitats veïnals
- Administració de lloguers
- Gestió de proveïdors
- Assessorament legal
- Acompanyament dels usuaris

Com ho fem?

- Compromís mediambiental i social
- Estalvi econòmic i transparència
- Millora de la qualitat de vida
- Bon servei i millora constant

Més informació a www.femescala.coop

Lídia Pujol en concert

El passat 1 de juny es va celebrar a l'Ateneu Barcelonès el lliurament dels Premis de la Fundació Roca Galès. Davant d'un auditori gairebé ple i després dels premis va actuar la cantant Lídia Pujol.

Aquesta artista, que es va formar al Taller de Músics, destaca per la interpretació de cançons catalanes i castellanes amb un alt significat social i polític. Ens retorna de vegades, a les sales «clandestines» dels anys 70, com el Centre Comarcal Lleidatà on cantaven els Setze Jutges.

Acompanyada pel guitarrista Guillermo Rizzotto, va cantar diverses cançons, com *Amanda* (de Víctor Jara); *Salve i Delincuencia*, versions de La Polla Records; *Mi querida España*, *Nada de nada* (de la cantautora Cecília); *La mala reputació* de G. Brassens i *El país petit*, de Lluís Llach, entre d'altres.

Va acabar l'actuació cantant darrere d'un mural en defensa de la llibertat d'expressió, amb diverses cares amb les boques tapades amb bandes vermelles que va convidar el públic de treure. Un final emocionant...

(Crònica de Ricard Pedreira)

Economia feminista. 72 propostes

Alternativas económicas, 59. Juny 2018

www.alternativaseconomicas.coop

contacto@alternativaseconomicas.coop

El darrer número del sempre recomanable Dossier especial d'*Alternativas Económicas* (AE), està dedicat a Economia feminista. 72 propostes, en aquesta ocasió realitzat en col·laboració amb l'Ajuntament de Barcelona.

El dossier, molt ben estructurat, s'inicia amb la presentació «Lluitar pel que hauria de ser obvi», signat per les periodistes d'AE, Mariana Vilnitsky i Ariadna Trillas. Segueix amb l'experiència de Barcelona, «Democratitzant les cures», a càrrec de Beatriz García i Xavier Rubio del Departament de Temps i Economia de les cures de l'Ajuntament de Barcelona.

La introducció acaba amb l'article «Què és l'economia feminista?», a càrrec de Lourdes Benería, catedràtica emèrita de la Universitat de Cornell.

Seguidament es desglossa detalladament el marc d'acció, la guia de mesures concretes de l'economia feminista: Organització social, que replanteja un nou contracte social adaptat a la vida reproductiva; Explicar la realitat, sobre la necessitat d'incloure la perspectiva de gènere en les estadístiques, els indicadors i estudis econòmics; Igualtat i poders públics, sobre els instruments de les administracions per fomentar la igualtat d'oportunitats; Empresa i treball, entorn la discriminació de gènere al món laboral; i Dona rural, sobre la doble discriminació a les zones menys poblades. El dossier conclou amb una guia de recursos Per saber-ne més, amb eines, organitzacions i llibreries.

PREMIS aracoop

als millors treballs
de Fi de Grau, Fi de
Màster o Postgrau

Pots guanyar fins a 1.200€
(més 300€ en productes i
serveis del mercat Social)

fent el teu treball sobre
temàtica vinculada a:

**TERCER SECTOR
ECONOMIA SOCIAL
O COOPERATIVES**

**Últim dia
per presentar
treballs:
17 de setembre
de 2018**

www.aracoop.coop/premis